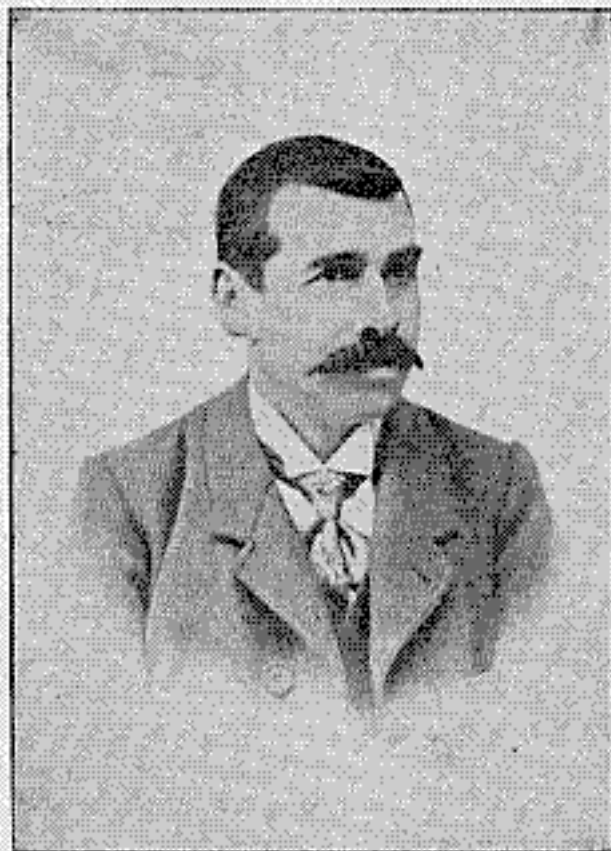


Un fill de Valls, poeta de Lleida



Timoteu Susany i Maymir

El Rossinyol del Segre

A semblança del gran poeta de la Renaixença Joaquim Rubió i Ors, que publicà les seves poesies l'any 1841 sota el nom d'El Gaiter del Llobregat, i de molts altres bards que adoptaren renoms anàlegs, també Timoteu Susany i Maymir escollí el sobrenom d'El Rossinyol del Segre per a fer companyia a la seva designació patronímica.

Era una moda que no arribà gaire lluny, perquè en el nostre segle ben pocs persistiren en aquell costum literari.

Timoteu Susany i Maymir, gran amic d'Àngel Guimerà, visqué uns anys a Lleida, on fou propietari d'una impremta al carrer de Blondel, i d'una llibreria al carrer Major. I a l'ombra del campanar de la Seu Vella produí nombroses poesies, obres de teatre i articles diversos. El fet de fer seguir el seu nom del motiu d'El Rossinyol del Segre, ens indica prou clarament el seu gran amor a les terres lleidatanes i, en particular, a la ciutat regada pel riu llegendari el nom del qual s'apropià.

La seva poesia és correcta i molt captivadora, i la domina sempre un to sentimental i elegíac que sap presentar-se amb bellesa. Té imatges afortunades, d'una gran volada literària i els temes, com un doll potent d'inspiració, tenen per base la sinceritat i l'amor.

Després de llegir les poesies de Timoteu Susany i Maymir, ens han semblat notables les que porten els títols següents: "Dolços records", "Jo t'am!", "Amargures", "A ma Pàtria", "Prova d'amor", "Enyorança", "El primer bes", "Avorriment" i aquestes "Roselles", que publiquem a la pàgina d'honor del nostre Butlletí.

Hi ha sempre un fons de tristesa en la producció de Susany:

"La nit. Oh com em plau la nit formosa!
La lluna, que amb sa calma majestuosa
va remuntant son vol...
Tot dorm, regna el silenci, tot somnia...
Pel firmament els astres fan sa via;
no canta el rossinyol!"

I un sentiment amorós, abrandat i vigorós,
que li dóna força i li infon nova vida:

“T'allunyaren de mi i així van creure
minvar el nostre amor; no varen veure
que l'absència l'augmenta amb son neguit!...
Qui pot matar d'una ànima ferida
les ànsies eternals? Qui pot, ma vida,
parar els batecs d'un pit?”

—o—

Timoteu Susany i Maymir va néixer a Valls l'any 1866. Es traslladà a Barcelona, on es casà i tingué quatre fills. El seu pare era director de la casa de teixits Batlló.

El trobem després a Lleida, propietari d'una impremta i d'una cèntrica llibreria. No l'acompanyava gaire la salut, però escriví poesia i teatre i fins aconseguí representar en un teatre de Barcelona. A la ciutat del Segre publicà sovint els seus versos i obringué un assenyalat èxit en uns Jocs Florals que se celebraren al Teatre Municipal dels Camps Elisis.

No ens és possible de donar les dates perquè la seva filla, que ens facilita els detalls que escrivim, no pot precisar-les. Tenim a la taula, però, el seu llibre *Esclats del cor (versos en català)*, que conté 94 pàgines en petit octau, un retrat de l'autor i 82 poesies, la darrera de les quals acaba amb un prec generós al lector, així:

“Prega per mi nit i dia,
que les il·lusions m'han mort!”

És una confessió, veritablement, plena de bondat i que demostra un esperit sincer i resignat.

El llibre de poesies porta la data de 1902 i el següent peu: “Lleyda. Establiment Tipogràfic

de T. Susany. Carrer de Blondel 7, baixos.” En llegir l'adreça no hem pogut evitar una emotiva sorpresa. La impremta del poeta Timoteu Susany fou, sens dubte, la mateixa que nosaltres vam conèixer després amb el nom d'Impremta Joventut, allí on publicàvem la revista quinzenal “Lleida”, allí on fou impresa la primera edició de l'obra “Els tres reis” de Josep Wehrle, allí on s'editaren tants periòdics, Programes de la Festa Major i altres treballs en els quals vam intervenir directament. Recordem ben vivament, encara, aquells grans baixos plens de “caixes” i de màquines, i alguns dels seus operaris. S'hi accedia per una escala a l'esquerra i rebia la llum per una finestra.

La presència d'aquest llibre de poesies ens ha desvetllat un munt de records de la nostra joventut. No podíem conèixer el poeta perquè, l'any 1902, nosaltres no havíem nascut encara, però podem pensar que la seva ombra era present al taller quan el freqüentàrem ben sovint anys després.

Timoteu Susany i Maymir, El Rossinyol del Segre, deixà un dia Lleida per anar a Bilbao, de director de la “Papelera Española”. El seu bon cor el portà, allí, a crear una Cooperativa i una Banda de música per als obrers. I continuà escrivint, obtenint d'altres èxits.

Morí el 1920, als 54 anys, malalt des de feia molt temps. Això és tot el que sabem d'aquest home bondadós i remarcable versificador.

Ens sentim satisfets d'haver fet reviure, per uns moments, la figura d'aquest poeta de Valls que es troba, com hem pogut veure, tan lligat a la vida espiritual i professional de la ciutat de Lleida en el trencant del nostre segle.

J.B. Xuriguera